

Verslag José Huurdeman, 13 januari 2010

Hoe gastvrij was Leusden in de Tweede Wereldoorlog?

Tegen achten moest het bordje 'VOL' op de deur van Theater De Tuin, zo groot was op 13 januari 2020 de belangstelling voor de lezing van José Huurdeman. Leidraad daarbij was haar boek 'Ondergronds in de Tweede Wereldoorlog'.

Over de gastvrijheid konden de toehoorders van de ene verbazing in de andere vallen. Een Joods gezin dat een oproep kreeg om zich te melden? Onmiddellijk was een inwoner bereid om zes extra gezinsleden op te nemen. Het ambtenarencorps in Leusden, bestaande uit slechts drie personen, ging aan de slag om nieuwe identiteitspapieren te regelen. Onderduiken was dan niet nodig. Maar in de loop van de jaren '40-'45 breidden de categorieën personen die uit handen van de Duitsers moesten blijven, zich steeds verder uit. José noemde er uiteindelijk negen, waaronder ontwijkers van de Arbeitseinsatz, verzetsmensen en geheim agenten. Na de Operatie Market Garden kwamen daar in 1944 heel veel evacués uit Arnhem en omgeving bij.

Leusden, met zijn grote grondgebied, kende ook verschillende plekken voor wapendroppings. Dat vergde een ingewikkelde organisatie met illegale radiocontacten, nachtelijke lichtseinen en riskant vervoer als de dropping lukte. Onderduikers zaten op de meest onmogelijke plekken, zoals een kippenschuur en een gat in de grond van Den Treek. De bereidheid om met gevaar voor eigen leven onderdak te bieden was groot in Leusden. Een monumentje langs de Aschatterkeerkade illustreert dat het soms ook fout ging.

Na de pauze gaven twee vertegenwoordigers van Gastvrij Leusden (Nederlands en Iraans) weer hoe de bereidheid nu is. Dat was een positief verhaal. Natuurlijk is er weerstand als statushouders een huis krijgen waardoor anderen langer moeten wachten. Maar kennismaking met andere culturen kan je leven ook verrijken, zo blijkt o.a. bij de maandelijkse maaltijden in Leusden. De Iraniër maakte één uitzondering, het oneetbare dropje. Er zijn uiteindelijk grenzen.

Dick van Norren